

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **Y. V.,** proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 9. 2004, sp. zn. 63 Az 101/2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 22. 4. 2004, č. j. OAM-1563/VL-10-08-2004, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítá nesprávné posouzení právní otázky a nedostatečnou oporu rozhodnutí ve správním spise.

Stěžovatel tvrdí, že žalovaný provedl některé důkazy, ale ne úplně, zejména se omezil pouze na provedení pohovoru se stěžovatelem, měl však před vydáním rozhodnutí také doplnit řízení dalšími podklady a vést důkazní řízení pro důvody udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu.

Dále stěžovatel uvádí, že byl ve své zemi původu pronásledován a ohrožován na životě pro svou příslušnost k určité sociální vrstvě a ze strany státních orgánů se mu nedostalo ochrany, pročež stát původu opustil.

Vzhledem k tomu, že ani krajský soud tyto vady správního rozhodnutí neodstranil, navrhuje stěžovatel zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření pouze odkazuje na obsah správního spisu a dodává, že se stěžovatelovou žádostí o azyl zabýval individuálně a svědomitě, pro její posouzení shromáždil podklady, s nimiž se stěžovatel mohl seznámit, či navrhnout jejich doplnění ve své mateřštině, což neučinil. Stěžovatelovým důvodem k podání žádosti o azyl byla snaha o legalizaci pobytu, měl tedy správně využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, což ostatně vyplývá i z právního názoru obsaženého v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003. Proto žalovaný navrhuje, aby byla stěžovatelova kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 4. 4. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod uvedeno, že stěžovatel chtěl se svým kamarádem na Ukrajině podnikat, založili spolu internetovou kavárnu, ovšem nedlouho po otevření byli vydíráni lidmi od konkurence. Tito lidé po nich chtěli peníze, stěžovatele fyzicky napadli a mučili, stěžovatel to oznámil policii, kde mu bylo řečeno, že bez důkazů nic nepodniknou. Měl strach a ukrýval se a následně odjel v únoru 2003 do ČR. Od července 2003 zde žil nelegálně, a proto v dubnu 2004 požádal o azyl, aby legalizoval svůj pobyt v ČR. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 9. 4. 2004. I z tohoto pohovoru vyplývá, že byl pro své podnikatelské aktivity vydírán mafií, která chtěla, aby kavárnu buď zavřel, nebo aby platil peníze. V ČR odevzdal své cestovní doklady jedné právničce v Praze, která s nimi však zmizela, takže si nemohl prodloužit povolení k pobytu a požádal o azyl. V případě návratu na Ukrajinu se obával dalších útoků ze strany vyděračů.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl svým výše označeným rozhodnutím ze dne 22. 4. 2004 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť shledal, že stěžovatel neuváděl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že stěžovatel se pobytem v ČR snažil vyhnout pronásledování ze strany ukrajinských vyděračů, kteří po něm chtěli peníze, žádostí o azyl se posléze pokusil legalizovat svůj pobyt v ČR, aby zde mohl žít, studovat a pracovat. Žalovaný tak shledal v jednání stěžovatele, který vstoupil do azylového řízení až rok po příchodu na území ČR, jistou účelovost a odkázal jej do rámce zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Dále žalovaný nepovažoval za nutné posuzovat podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu či přítomnost překážky vycestování.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě odůvodněnou obecnými výtkami proti nesplnění některých náležitostí azylového řízení podle zákona o azylu a zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a námitkou, že dle svého názoru splňoval podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. V otázce skutkových tvrzení odkázal na svá vyjádření obsažená ve správním spise.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl shora označeným rozsudkem, když rekapituloval průběh správního řízení a zejména důvody, pro něž stěžovatel žádal o azyl, a shledal, že ve správním řízení nedošlo k porušení těch ustanovení správního řádu, jež stěžovatel v obecné rovině namítal. Uvedl také, že ze všech stěžovatelových úkonů ve správním řízení bylo zjevné, že neopustil Ukrajinu pro pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu a žalovaný tak nepochybil, když jeho žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl výše označeným rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel nejprve namítá, že si měl žalovaný opatřit další důkazy, zejména ve vztahu k důvodům udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. K povinnosti Ministerstva vnitra opatřovat důkazy v řízeních o udělení azylu se zdejší soud již dostatečně vyjádřil ve svém rozsudku ze dne 13. 4. 2004, sp. zn. 3 Azs 18/2004 (publ. pod č. 312/2004 Sb. NSS), kde uvedl: *„Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí pouze námitky obecného charakteru, aniž upřesňuje, které konkrétní důkazy či podklady pro rozhodnutí žalovaného v odůvodnění jeho rozhodnutí chybí, je takové tvrzení bez uvedení konkrétních skutečností nedůvodné. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „nechť si každý střeží svá práva“; proto nemůže stěžovatelka v kasační stížnosti úspěšně namítat, že správní orgán či soud v předcházejícím řízení nezjistily důsledně skutečný stav věcí, pokud sama neuvádí skutečnosti či důkazy, které pro takové tvrzení svědčí.“* Žalovaný tak neměl ani podle názoru zdejšího soudu povinnost opatřovat si další důkazy, když skutková situace byla na základě stěžovatelových vyjádření učiněných během správního řízení zjištěna dostatečně přesvědčivě a mezi stěžovatelem a žalovaným o ní nebylo sporu. V tomto směru se ostatně vyjádřil ve svém rozsudku i krajský soud.

Zvláště pak nemůže obstát stěžovatelovo volání po důkazech vztahujících se k důvodům udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Stěžovatel během celého správního řízení neuvedl nic, z čeho by vyplývalo, že by u něj mohly být dány důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny či humanitárního azylu, a žalovaný proto neměl povinnost se těmito skutečnostmi zabývat z vlastní iniciativy. Zejména při zamítání žádosti

o azyl jako zjevně nedůvodné je výrok o neudělení azylu podle těchto dvou ustanovení obvykle zcela nadbytečný, stejně jako zkoumání toho, zda jsou důvody obsažené v těchto ustanoveních dány či nikoliv.

Stěžovatel dále kasační stížnost opírá o tvrzení, že byl na Ukrajině pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť patří do určité sociální skupiny. Dále ovšem vůbec neuvádí, o jakou sociální skupinu by se mělo jednat. Jak bylo uvedeno v rozsudku tohoto soudu ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 2 Azs 40/2003 (nepublikováno): *„Sociální skupina ve smyslu zákona o azylu je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování, než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám.“* Stěžovatelově námitce tak nelze přisvědčit, neboť stěžovatel ani v kasační stížnosti nekonkretizuje, do jaké sociální skupiny se cítí patřit, a neuvádí žádný znak, který by tuto sociální skupinu definoval způsobem naznačeným ve výše uvedeném rozsudku. Stěžovatel navíc své tvrzení o své příslušnosti k takto nedefinované sociální skupině uvádí poprvé až v kasační stížnosti, takže krajskému soudu ani žalovanému nelze ani vytknout, že se tímto tvrzením nezabývali.

Na stěžovatelovu situaci, popsanou v dokumentech obsažených ve správním spise, tedy na jeho potíže s mafií při pokusech o podnikatelskou činnost, následný odchod do ČR, nelegální pobyt zde a následnou žádost o azyl motivovanou snahou o legalizaci tohoto pobytu, tak lze plně uplatnit přístup, který byl vyřčen Nejvyšším správním soudem již v rozsudku sp. zn. 4 Azs 7/2003 ze dne 27. 8. 2003 (nepublikováno). V tomto rozsudku bylo vyřčeno: *„Žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (s tzv. mafií) v domovském státě je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná a to tím spíše, pokud žadatel podal žádost o azyl až po delším pobytu v České republice a po policejní kontrole, což svědčí tomu, že důvodem žádosti nebyly problémy žalobce se státními orgány domovského státu, ale toliko snaha o legalizaci pobytu v České republice. Na žadatele se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“*

Jak vyplývá ze všech zde uvedených závěrů, patří stěžovatel do mocné skupiny cizinců toužících pobývat v ČR z víceméně soukromých pohnutek, tedy osob spadajících do režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ovšem nesplňujících relativně tvrdší podmínky tohoto zákona, a proto se uchylujících spíše pod imaginární ochranu zákona o azylu. Vzniká tak jakási disparita mezi těmito dvěma zákony v otázce přístupnosti pro jednotlivé cizince, z níž plyne nevhodná nerovnováha ve struktuře cizinců, kteří se do řízení podle těchto dvou zákonů zapojují, přičemž tato nerovnováha neúměrně zatěžuje právě řízení azylové.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), a b) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení a nebyla shledána ani nedostatečná opora rozhodnutí ve spise.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu